

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG
INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

714

16.1.2012

201102944-039

Deres ref: 201102944

Vår ref: 11/4111-6/VEM

Oslo, 09.01.2012

HØRINGSUTTALELSE - ENDRINGER I STATSborGERLOVEN OG STATSBORGERFORSKRIFTEN - ADGANG TIL Å INNHENTE OPPLYSNINGER FRA ANDRE OFFENTLIGE ORGANER

Innledning

Vi viser til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) datert 25.11.2011 med forslag til hjemler i statsborgerloven og statsborgerforskriften om innhenting av opplysninger fra andre offentlige organer.

Ved innføringen av ny førstelinjeorganisering fra våren 2013, hvor UDI vil overta mange av politiets oppgaver på utlendingsfeltet, vil det være avgjørende for å sikre en effektiv og brukerrettet utlendingsforvaltning at statsborgermyndighetene gis adgang til å innhente og behandle opplysninger fra andre offentlige organer. Forslaget til endringer i gjeldende statsborgerlov med tilhørende forskrift, er derfor viktig for førstelinjereformen. For øvrig viser vi til at den nye førstelinjen må gis den nødvendige personelle og materielle kompetanse for å kunne håndtere oppgavene like godt som politiet gjør i dag. I den forbindelse er det nødvendig med enkelte endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften. Vi viser til vårt brev av 15.8.2011 og 6.1.2012 til Justisdepartementet med kopi til BLD om lov- og forskriftsendringer som følge av førstelinjereformen.

For å sikre etablering av de første førstelinjekontorene innen våren 2013, er det vår vurdering at de nødvendige endringene i lov og forskrift må foreligge i god tid før april 2013 som er tidspunktet for etableringen av førstelinjekontorene i Oslo og Trondheim. UDI vil påpeke at arbeidet med å revidere retningslinjer og tilpasse systemløsningene er avhengig av at de nødvendige lov- og forskriftsendringer er vedtatt.

Merknad til høringsbrevet

Når det gjelder høringsbrevets punkt 4.2 og 4.3 om gjeldende rett vedrørende "behandling av personopplysninger" og "EU-rett og internasjonale forpliktelser", forutsetter vi at departementet mener at forslaget til lov- og forskriftsbestemmelser ikke er i strid med gjeldende rett. Vi savner likevel en slik vurdering i høringsbrevet.

Merknader til forslagene

Alle innhentingshjemlene i statsborgerforskriften dekker uttrykkelig behandlingsformålene erverv og tilbakekall av statsborgerskap. Dette er viktig siden UDI har et saklig behov for å innhente opplysninger for å etterkontrollere pålegg om løsning fra annet statsborgerskap eller for i andre sammenhenger å kontrollere riktigheten av de opplysninger som er lagt til grunn for vedtaket om innvilgelse, jf statsborgerloven § 26.

Statsborgerforskriften § 14-1 Opplysningsplikt for politiet

Det er positivt at forskriften § 14-1 endres til at det også kan innhentes opplysninger om den saken gjelder har status som mistenkt. Vi viser til at bestemmelsen dermed harmonerer med statsborgerloven § 30, som gir adgang til å stille en søknad om statsborgerskap i bero dersom søkeren er under etterforskning for straffbart forhold som kan få betydning for søknaden.

I forbindelse med beregning av karenstid innhenter UDI opplysninger fra politiet om tidspunkt for straffen eller reaksjonens opphør, prøvetidens utløp og tidspunkt for når en straffbar handling ble begått. Disse opplysningene er relevante som utgangspunkter for beregning av karenstid, jf statsborgerloven § 9 annet ledd. I prop. 50 L (2011-2012) er det foreslått et felles utgangspunkt for beregning av karenstid – tidspunktet for illagt strafferaksjon – som enten er den dag endelig dom er avsagt eller den dag forelegg er vedtatt. Hjemmel for innhenting av disse opplysningstypene bør fremgå klart i statsborgerforskrift § 14-1, herunder bestemmelser om hvilken virkning de nye beregningsreglene skal få på forhold som vil bedømt på en annen måte etter nye beregningsregler evt. om de nye reglene skal gis tilbakevirkende kraft.

Statsborgerforskriften § 14-2 Opplysningsplikt for Statens lånekasse for utdanning

BLD har foreslått at Statens lånekasse skal opplyse om tildeling av studiestøtte. Formuleringen *tildeling av* kan gi inntrykk av at Statens lånekasse kun er pliktige til å gi informasjon om selve tildelingen av støtten, og ikke nødvendigvis informasjon om innholdet i den – for eksempel støttens størrelse og perioden den gjelder for. Vi mener at ordlyden i bestemmelsen bør være mest mulig lik ordlyden i tilsvarende nye innhentingshjemler i utlendingsforskriften¹, så lenge det er den samme informasjonen vi har behov for. I Justis- og politidepartementets forslag om ny utlendingsforskrift § 17-7c om opplysningsplikt for Statens lånekasse for utdanning, er beløpets størrelse inntatt i bestemmelsen. For å unngå uklarheter om hvor langt hjemmelen rekker foreslår vi at BLD velger tilsvarende formulering som Justisdepartementet. Dette vil etter vår mening bidra til å understreke at hjemlene i de to lovverkene må tolkes på samme måte; at de dekker alle de opplysninger om støtten som er relevante for å behandle den sakstypen som innhenting gjelder.

Videre bruker BLD begrepet *studiestøtte* i sitt forslag til § 14-2 mens Statens lånekasse, og Kunnskapsdepartementet (KD), bruker begrepet *utdanningsstøtte*. Loven som regulerer økonomisk støtte til studenter heter *Lov om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteloven)*. Begrepet *studiestøtte* er ikke nevnt, verken i loven eller i den tilhørende forskriften. På bakgrunn av dette foreslår vi derfor at BLD erstatter begrepet *studiestøtte* med begrepet *utdanningsstøtte* for å sikre samsvar og harmonisering av begrepsbruken i utlendingsforvaltningens og regelverket til Statens lånekasse. Den ovenfor omtalte nye utlendingsforskriften § 17-7c bruker begrepet *utdanningsstøtte*.

Statsborgerforskriften § 14-3 Opplysningsplikt for arbeids- og velferdsforvaltningen

Vi viser til vår merknad til statsborgerforskriften § 14-2 om at ordlyden i bestemmelsen bør være mest mulig lik ordlyden i tilsvarende nye hjemler i utlendingsforskriften, så lenge det er den samme informasjonen vi har behov for. Vi foreslår derfor at forskriftsforslaget § 14-3 på tilsvarende måte bør følge den formuleringen som Justisdepartementet har valgt for hjemmelen om innhenting av opplysninger fra arbeids- og velferdsforvaltningen.

¹ Høringsbrev fra Justis- og politidepartementet datert 17.6.2011 om utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre offentlige organer
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2011/horing---utlendingsmyndighetenes-adgang-.html?id=648442>

Hjemmel for å innhente opplysninger fra kommunene om gjennomført opplæring etter introduksjonsloven

BLDs forslag omfatter ikke hjemmel for å innhente opplysninger fra kommunene om søkeren har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven, jf statsborgerloven § 8 og statsborgerforskriften §§ 4-1 til 4-3. Vi mener det bør gis slik hjemmel i statsborgerloven § 29 annet ledd og i statsborgerforskriften kapittel 14. Ordlyd i en ny statsborgerforskrift § 14-5 kan være:

14-5. Opplysningsplikt for det kommunale introduksjonsprogrammet

Det kommunale introduksjonsprogrammet skal etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda gi opplysninger om søkeren har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven i sak om

- a) erverv av norsk statsborgerskap etter lovens kapittel 3*
- b) tilbakekall av norsk statsborgerskap etter lovens § 26 annet ledd*

Denne ordlyden tilsvarende den som Justisdepartementet har foreslått for i ny utlendingslov § 17-7b.

Med hilsen

Frode Forfang
assisterende direktør

Frode Mortensen
avdelingsdirektør

Kopi: Justis- og politidepartementet